

Kai Raun og Steffen Hartje:

Tilskud til aftenskoleundervisning

Det er ofte sådan, at når der i Fritid&Samfund afvikles kurser og workshops om Lov om støtte til Folkeoplysning, tales der meget om foreningerne og ikke så meget om aftenskolerne, selv om der er en del mere lovgivning i forhold til aftenskoleområdet. Det vil vi forsøge at råde bod på med denne artikel om lovgivningen vedrørende tilskud til folkeoplysende voksenundervisning/ aftenskoleundervisning.

Hvad skal der til for at få tilskud?

Aftenskolerne skal være organiseret som en folkeoplysende forening, der tilbyder folkeoplysende voksenundervisning primært for personer over 18 år. Den skal i henhold til folkeoplysningsloven (§ 4 stk. 2):

- Tilbyde folkeoplysende virksomhed
- Have formuleret et formål med foreningsdannelse, som fremgår af vedtægten
- Have en bestyrelse, der består af mindst 5 personer, der er valgt eller udpeget af medlemmer eller medlemsorganisationerne, der står bag foreningen
- Give deltagerne i den folkeoplysende virksomhed mulighed for en plads i bestyrelsen
- Have en folkeoplysende voksenundervisningsvirksomhed, der som udgangspunkt er åben for alle
- Være hjemmehørende i tilskudskommunen og have en virksomhed, der er almennyttig og kontinuerlig

Formålet med aftenskolernes undervisning og andre aktiviteter er ifølge folkeoplysningsloven følgende:

- At fremme deltagernes demokratiforståelse og det aktive medborgerskab
- At øge deltagernes almene og faglige indsigt og færdigheder
- At styrke den enkelte deltagers evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet

Parametrene i ovenstående formål bør indgå i enhver aftenskoles formålsparagraf, for at skolen kan blive godkendt til at gennemføre folkeoplysende voksenundervisning i henhold til loven. (Se bekendtgørelsens §1).

Åbenhedskriteriet

En aftenskole skal som udgangspunkt være åben for alle, dvs. at der ikke må ske diskrimination på grund af etnisk baggrund, religion, politisk tilhørsforhold eller lignende. (LB §4 stk. 2 nr. 5)

Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende

folkeoplysende voksenundervisning for en bestemt afgrænset deltagerkreds. Med særlige forhold tænkes først og fremmest på en afgrænsning af deltagerkredsen, der relaterer sig til fysiske omstændigheder; at undervisningen flyttes ud på et plejehjem, institution, virksomhed eller lignende. Det må dog ikke være som led i institutionens arbejde eller behandling eller i øvrigt træde i stedet for undervisning m.m., der hører under anden lovningen. (LB § 7 stk. 4)

Det er ikke muligt at slå et hold op og skrive, at det er forbeholdt tidligere kursister. Et sådant hold er ikke åbent for alle. Det er dog tilladt at give tidligere kursister mulighed for at melde sig til holdet inden det slås op offentligt.

Hjemstedskriteriet

Det er kommunalbestyrelsen eller §35.2 udvalget, hvis det har fået denne kompetence, der ud fra en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger afgør, om aftenskolen har en sådan tilknytning til kommunen, at den opfylder kravet om at være hjemmehørende. (LB § 4 stk.2 nr. 6). Det kan ikke kræves, at aftenskolen har kontor i kommunen. Kravet er, at aftenskolen laver undervisning i kommunen primært for kommunens borgere. Nogle kommuner kræver, at der er en borger i kommunen, som har tilknytning til den pågældende aftenskole, og denne er kommunens kontaktperson, selv om loven i princippet ikke giver hjemmel til at stille sådanne krav.

Oplysning vedr. bopæl og cpr. nr.

Hvis der er deltagere fra andre kommuner på holdene, kan kommunalbestyrelsen kræve godtgørelse fra deres hjemkommuner for udgifter i forbindelse med undervisning, studiekredse og aktiviteter tilrettelagt som fleksibel undervisning.

Som følge heraf skal aftenskolen oplyse navn, adresse og cpr. nr. på deltagere fra andre kommuner, som deltager i disse former for undervisning og aktiviteter, når personerne indgår i tilskudsberegningen. Der er ikke samme krav ved deltagelse i foredrag.

Deltageren skal desuden informeres om, at oplysningerne videregives til kommunalbestyrelsen/kommunen.

Tilskudskrav

Efter at en aftenskole er blevet godkendt, kan den opnå tilskud. Tilskuddet til den folkeoplysende voksenundervisning er betinget af en række forskellige krav. Et af kravene er, at der skal være deltagerbetaling til alle de tilrettelæggelsesformer skolerne kan tilbyde i henhold til loven, bortset fra de debatskabende aktiviteter (kommunen kan dog, hvor særlige forhold gør sig gældende, beslutte at fravige kravet om deltagerbetaling). Et andet krav er, at den løn, der udbetales til lærere og ledere, sker i henhold til lønbekendtgørelsen på området. Hvis disse krav er opfyldt, er kommunerne forpligtet til at betale maksimalt 1/3 af lønudgiften til den almindelige undervisning.

Selvbestemmelse

Inden for loven og de i medfør heraf udstedte regler træffer den enkelte skole beslutning om deltagerbetalingen, om ansættelse og afskedigelse af ledere, lærere og andre medarbejdere, om valg af emner og tilrettelæggelsesform, om andre aktiviteter, om kursuslængde og om antallet af deltagere på det enkelte hold.

Særlige tilskud

Kommunerne kan beslutte, at der ydes forhøjet løntilskud i forbindelse med undervisning af handicappede, til instrumental undervisning samt til hold i tyndt befolkede områder.

Desuden har kommunerne mulighed for at give tilskud til at nedsætte deltagerbetaling for særlige grupper. Det kan f.eks. være tilskud til arbejdsløse og andre med lav indtægt. Det er kommunalbestyrelsen, som sætter regler og rammer for, hvordan de vil give disse tilskud. Dog skal tilskudsbeløbet anvendes direkte til nedsættelse af egenbetalingen for den enkelte deltager. Det må ikke fordeles ud på hele holdet.

Handicapundervisning

For at opnå det forhøjede tilskud til handicapundervisning skal deltageren være handicappet i forhold til det konkrete emne, der undervises i. Der er op til kommunalbestyrelsen at vurdere, om deltager opfylder dette krav.

Aftenskolens opgave i denne sammenhæng er at vejlede og afklare med den enkelte deltager, hvorvidt deltageren er handicappet i forhold til det konkrete emne, der undervises i. Som oftest anvendes der i kommunerne en Tro & love erklæring (handicaperklæring), hvor deltageren skriver under på, at deltageren er handicappet ift. undervisningen i et konkret emne. Det er ikke et lovkrav, at der anvendes Tro & love erklæringer, men vi kender ingen kommuner, der ikke anvender en sådan.

Det er endvidere et krav, at handicapundervisningen skal foregå på hold med få deltagere, så underviseren har den nødvendige tid til at gennemføre undervisningen i forhold til de handicappedes behov. Det er op til den enkelte kommune at fastsætte det maksimale deltagerantal på disse hold. (I mange kommuner et det maksimale deltagerantal: 8)

Det er også muligt, at kommunerne kan give tilskud til, at de handicappede kan deltage på hold med ikke handicappede deltagere på de såkaldte "blandede hold". Det gør et flertal af kommunerne¹, fordi det giver god mening at give de handicappede flere muligheder for at deltage i aftenskolernes kurser m.v. Der bør være en maksimumgrænse for, hvor mange deltagere der kan være på de blandede hold, hvis de skal have handicaptilskud.

Beregningen af tilskuddet

Almindelig undervisning

Tilskuddet til almindelig undervisning må ikke overstige 1/3 af aftenskolens samlede udgifter til lærer- og lederløn (inkl. feriepenge, sygedagpenge, ATP/AER, 1. 2. og 3. ledighedsdag m.v.)

Handicapundervisning

¹ Henriette Bjerrum, Malene Thøgersen: AFTENSKOLERNE - HVORDAN HAR DE DET? VIFO 2018 side 52

Det særlige tilskud til undervisning for handicappede må ikke overstige 8/9 af den samlede udgift til lærer- og lederløn. (Flertallet af kommuner giver det maksimale tilskud på 8/9)

Tilskuddet til blandede hold med handicappede og ikke handicappede udregnes forholdsmæssigt i forhold til antallet af handicappede/ikke handicappede deltagere. Hvor mange handicappede, der kan være på de blandede hold, er en kommunal afgørelse. Mange kommuner vælger et maksimum på 10 deltagere, hvoraf de 5 kan være handicappede.

Instrumentalundervisning

Som tidligere nævnt kan der også ydes et forhøjet tilskud til instrumentalundervisning, og hold i tyndt befolkede områder. (LB§8A stk. 1 nr. 2). Det er en forudsætning på samme måde som ved handicapundervisningen, at denne undervisning foregår på små hold, der må dog ikke være tale om soloundervisning, og der skal undervises i det samme instrument. Der er i loven ikke nævnt nogen maksimum grænse for tilskuddet størrelse til disse hold. Mange kommuner anvender tilskudsbrøken 5/7 for instrumentalundervisning.

Foredrag

I modsætning til lærer- og lederløn indgår løn til foredragsholdere ikke i løncirkulæret. Løndannelsen er derfor fri, og kommunerne kan selv vedtage regler for tilskud til foredrag. Typisk modtager aftenskolerne et tilskud pr. foredrag, der svarer til tilskud til seks almene undervisningstimer.

(Løncirkulæret § 3 stk.2)

Debatskabende aktiviteter

Alle aftenskoler skal afsætte 10% af deres tilskud til debatskabende aktiviteter. Der er til disse midler ikke krav om deltagerbetaling eller til at udbetaling af løn skal ske i henhold til løncirkulæret. (LB § 8 stk. 3)

Fleksibelt tilrettelagt undervisning

Aftenskolerne kan anvende op til 40 pct. af deres samlede tilskudsramme (fratrullet de 10 pct. til debatskabende aktiviteter) på fleksibelt tilrettelagt undervisning. Flexibelt tilrettelagt undervisning skal bruges til at styrke udviklingen af et aktivt medborgerskab indenfor væsentlige samfundsorienterede områder (f.eks. folkesundhed, integration, borgerinddragelse) (LB §8 stk.4). Flexibelt tilrettelagt undervisning kan afregnes på andre typer af udgifter end lærer- og lederløn.

Løn til ledelse

I henhold til LB § 8 stk. 1 kan den folkeoplysende virksomhed varetages af en eller flere ledere. Af løncirkulæret (§ 3 stk. 1) fremgår det, at den enkelte skole træffer beslutning om løn til ledelse og udformningen og omfanget af opgaverne. Det er dog en betingelse, at der udbetales løn i overensstemmelse med løncirkulærets regler. Desuden fremgår det af cirkulæret § 3 stk. 2, at der maksimalt kan medregnes et samlet beløb til ledelse svarende til 13% af udgifterne til lærerlønningerne. Lederhonoraret i forbindelse med fleksible tilrettelæggelsesformer kan højst udgøre 20% af skolens udgifter til denne tilrettelæggelsesform.

Ledelse er ikke betaling til eksterne revisor eller regnskabsfører

Tilskudsmodeller

Ved beregningen af tilskuddet kan der bruges forskellige tilskudsmodeller. Nogle kommuner ser på sidst afviklede undervisnings år, hvilket betyder, at en evt. udvikling i antallet af undervisningstimer først kommer aftenskolen til glæde efter 2 år (Afviklede timer i 2018 bliver først medtaget i 2020). Andre kommune beder om oplysninger på ansøgningstidspunkter om afviklede timer i indeværende år og forventet afvikling resten af året (Afviklet frem til 1/10-2019 – forventet gennemført 1/10 – 31/12-2019 – beregning for tilskud 2020).

Afslutning

Hvis du har yderligere spørgsmål, når du har læst dette indlæg, er du velkommen til at kontakte Fritid og Samfund.

Kai Raun, næsteformand i Fritid&Samfund

Steffen Hartje, sekretariatsleder Fritid&Samfund

Dokumentet må kun bruges med oplysning om hvor det stammer fra